

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt XIII. Quæ sit libertas piis hominibus optabilis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

excusso, de fugiendo simulacrorum cultu, de vnus
mediatoris plenissima satisfactione, gratia, misericor-
dia, atrociter in animas sæuiūt? & à Deo Patre, Eccle-
sia Matre, Christo Redemptore & Capite, integras
prouincias abstractas, ac mortis è faucibus, sæuissimè
que tenebrarum principis tyrannide semel ereptas,
sub eandem iterum clade grauiore conijciunt? nõne
& ira Dei per impietatem prouocata, & populi viri-
bus per dissidia fractis, & variis erroribus ad abiectionem
Christianismi sensim viam aperientibus Chri-
stiani nominis hostibus ferendi delendique magis
exponimur? Si libera non sunt corpora inter gladios &
spinas, & alia quæ lædere ac cruentare possunt, consti-
tuta; liberi erunt animi tot errorum spinis circūsepti?
tot laqueis blandientium illecebrarum capiendi? tot
gladijs venenatarum linguarum confodiendi?

CAPVT XIII.

Quæ sit libertas pijs hominibus optabilis.

SI CVT igitur vera beatitudo non est viuere vt ve-
lis, nisi ita sis affectus, nihil vt prauè velis: ita vera
libertas non est, sed perniciosa licentia, grauisque ser-
uitus, & vitiorum omnium & errorum, cum impunè
cuique licet quod libeat, profiteri & facere. Ea demum
vera libertas est, cum nemo prohibet bene facere, ne-
mo Dei cultum inturbat, nemo studium impedit
procurandæ salutis vel alienæ vel propriæ. Vera libertas
est, & digna quæ Christianæ libertatis nomine cen-
seatur, qua fit, vt excusso seruitutis peccati iugo, de quo
scriptum est, Qui facit peccatum, seruus est peccati;
vni subijciamur Deo, iustitiæque seruiamus. Quam
qui colunt, ij disciplinæ vinculis adstringi se gaudent,
vt quo minus liceat omnia pro libidine gerere, eo ma-
ior suppetat in bono proficiendi facultas. Hanc qui
colunt,

colunt, diuinas Leges spiritu dilectionis implent, quia plenitudo Legis, dilectio est. Civilibus quoque legibus iisdem obsequuntur, non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam. In his enim Reipublicæ vinculum, & (vt gentilis etiam orator confessus est) fundamentum libertatis est cōstitutum. Denique, ait, omnes legum serui sumus, vt liberi esse possimus. Hoc si gentilis agnouit, non erubescet dicere Christianus: In libertatem vocatus sum, faciam quod volo? Noli, inquam, noli hoc dicere Christiane, in quo iure queas etiam ab homine gentili reprehendi. Si enim ista tua voluntate, cuius de libertate gloriaris, peccatū facis, si in errores varios præceps demergeris, si Ecclesiæ Christi præsidia & castra relinquis; seruus es peccati & diaboli miserimus. Erit voluntas tua verè libera, si fuerit pia: tumque fruëris optabili iucundaque libertate, si iustitię, cuius obedientia pars est, serueris. Sed quemadmodum scriptum est: Vir vanus in superbiam erigitur, & sicut pullus onagri, liberum se natum putat. Hoc vanissimæ superbiæ spiritu, cui hæresis fomenta subministrat, superiorum instituta violantur, rescinduntur scita patrum, conuelluntur definita maiorum, vt illud appareat: Quod volumus, sanctum est. Nec se intra sacratæ atq. incorruptæ vetustatis castissimos limites, profanæ ac nouellæ curiositatis libido valet vlllo pacto continere. Hoc autem cum per se turpissimum sit, ne quem forsitan offendat, splendidissimo blandissimoque nomine Christianæ libertatis ornatur. Ergone hæc tãdem videri cuique vera & Christiana libertas poterit, si contradicente atque improbante nemine, tanquam pastorum omnium atq. doctorum linguis obligatis (quos tamen posuit Deus vt non essemus sicut paruuli fluctuantes, & circumferremur omni vëto doctrinæ) quoslibet de religione quisque vel cōminiscatur vel sequatur errores? Imò verò

Rom 13.
Cicero in Oratione pro Aulo Cluentio.

Iob 11.

Ephes. 4.

tum maximè libertas esse vera credenda est, cum pro-
 fligatis erroribus, liberum habet locum sola Catholi-
 cae veritatis assertio. Quæ tanta libertas si quando
 propter prementes errantium turbas obtineri non po-
 terit, erunt hæc saltem aliqua reliquæ veræ libertatis,
 si inter huius seculi tenebras non omnino oppressave-
 ritas iaceat; sed eius in verbis, eius in factis, aliqua si-
 natur passim collucere professio. Tantillam saltem à
 Constantio Augusto libertatem diuus Hilarius postu-
 labat, cum scriberet: Non solum verbis, sed lachrymis
 deprecamur, ne diutius Catholicæ Ecclesiæ grauissi-
 mis iniurijs afficiantur, & intolerabiles sustineant per-
 secutiones & contumelias, & quod nefarium est, à
 fratribus nostris: prouideat & decernat clementia tua,
 ut omnes se vbique iudices, quibus prouinciarum ad-
 ministraciones creditæ sunt, ad quos sola cura & soli-
 citudo publicorum negotiorum pertinere debet, à re-
 ligiosa obseruantia abstineant; neque posthac præsu-
 mant atque vsurpent, & putent se causas cognoscere
 clericorum, & innocentes homines varijs afflictatio-
 nibus, minis, violentia, terroribus frangere atque ve-
 xare. Intelligit singularis & admirabilis sapientia tua,
 non decere, non oportere cogi & compelli inuitos &
 repugnantes, ut se ijs subijciant & addicant vi oppressi,
 qui non cessant adulterinæ doctrinæ corrupta semina
 adspargere. Idcirco laboratis, & salutaribus consilijs
 Rempublicam regitis, excubatis etiam & vigilatis; ut
 omnes quibus imperatis, dulcissima libertate potian-
 tur. Hæc aliaque multa Diuus Hilarius, veram indu-
 biè Catholicis petens libertatem: quoniam dominante
 Ariana hæresi, ac veluti Bellona quadam, propter Im-
 peratorem captum, in omnes vbique pios crudelissi-
 mè sæuiente, grauem orthodoxi & acerbam seruitutem
 ferre cogebantur. Atque huc ferè à paruis & blandis
 iniurijs, postquam idoneos nacta fuerit duces, erum-

Apoc. 13.

pere hæresis solet: petunt sibi libertatem, id est, nocendi perdendique liberam facultatem. Quam ubi fuerint assecuti, atque sic viribus creuerint, ut nullo potentia valentioris metu reprimantur; tum iugum illud imponunt Catholicis intoleranda seruitutis, quod beatus Ioannes in Apocalypsi sua non tacuit, ut liceat nemini vendere quicquam, vel emere, nisi qui habuerit characterem bestia in fronte sua, & in manu sua. Legat qui volet apud Victorem Vticensem Africanæ per Vandalos Arianos persecutionis historiam, & plura hac ipsa de re, quam hinc à me dici possint, reperiet. Hoc vnum profecto reperiet, hæretica tyrannide non aliam grauiorem ac funestiozem existere: quæ & cum blanditur, crudelissime sæuit: non enim proscribit ad vitam, sed dat in mortem: non carcere includit ad libertatem, sed intra palatia honorat ad seruitutem: non latera vexat, sed cor occupat: non ignes publice minatur, sed gehennam priuatim accendit: non contendit ut vincat, sed adulatur ut dominetur: Christum confitetur, ut neget: vnitatem procurat, ne pax esse vera possit: promittit libertatem, ut omnes in corruptelæ seruitutem introducat. Cum autem piorum fideli constantia laceßita, blandimenta deponit, paruum deputat nocumentum quod intulerit corporibus, nisi hac ratione & animas iugularit. Extorquet minis negationem veritatis, quæ nec impietatis causam adiuuat, cum sit extorta; & negantis tamen polluit conscientiam, quod sit voluntaria. Tempia Deo sacra tradi sibi postulat, domosque orationum in suorum latrociniorum speluncas, fallaci verbi Dei prædicatione conuertit. Sacrorum ministeriorum vasa pretiosa vendicat sibi; ut vnde pio Sacrificio placabatur in Ecclesia Deus, inde iam profanis & iniquis, & sacrilegis vsibus ad iracundiam prouocetur. Fallit promissis, dementat mendacijs, inuoluit fraudibus, occul-

cultis

cultis vulneribus necat: nec antè se multi sentiunt
lætos, quàm propè mortis ictu conciderint.

CAPVT XIII.

*Aliud esse, hæreses & schismata tolerare, cùm extirpari
non possunt; aliud, tantorum malorum ex
professo tueri libertatem.*

ET quia hæretici vti in sua paucitate metuunt, ita
sæpenumero sunt in sua multitudine metuendi:
existit sæpe tolerandi necessitas quædam, qua minora
perferuntur incommoda; ne si hæc tollere mediteris,
grauiora consequantur. Sic enim & humanæ leges, qui-
bus populi reguntur, minoribus malefactis, ne maiora
committerentur, dedere licentiam: & ea tamen quæ
impunita relinquuntur. iustissimè diuina prouidentia
puniuntur. Lex ipsa diuina per Moysen Israelitico po-
pulo data, nõne diuortium propter Iudaici cordis du-
ritiam tolerauit? Huc & illud diui Augustini pertinet:
Aufer meretrices de rebus humanis, & omnia turba-
ueris libidinibus. Obtulit Loth Sodomitis filias; vt to-
lerabiliùs in feminas cõmitteretur, quod in viros per-
petrari horrebat. Leuita similiter Ephratæus, cùm in
filios Belial peregrinus incidisset, tradere suam con-
cubinam maluit illudèdam, quàm illum contra natu-
ram libidinis furorem perpeti. Cùm enim duo fuerint
iniustitiæ vel impietatis mala proposita, quorũ vtrum-
que propulsare & effugere nequeamus; tolerare quod
minus est ac permittere licet, ne grauius atque nocen-
tius alterum perferre cogamur. Et quemadmodum
beatus Apostolus insinuat, facièda quidem nunquam
mala sunt, vt eueniant bona. Sed non eadem sunt, ma-
lum facere; & quod ab alio fiat, quando id impedire
non possis, cum gemitu tolerare. Cùm itaque Iustinus
Imperator Arianis suas basilicas adimere decreuisset,
atque

*Lib. 2. De or-
dine, cap. 4.*

Judic. 19.

*Minima de
malis. Si ero
lib. 3. Offic.*

Rom. 3.